

Gittikçe genişleyen bir salgın

GÜRÜLTÜ

Gürültü araştırmasının meydana çıkardığı korkunç veriler: Sessizlik, gürültünün hiç bulunmadığı bir ortam, insanların harcadıkları kuvvetleri tekrar bulup kendilerine gelebilmeleri için muhakkak lüzumludur. Hergün ve muntazaman.

Sükünet ve huzur artık, sigara, ilaç, traş suyu gibi şeylerin reklamlarında, ücre kimsesiz ükelerle ait manzaralar şeklinde hayal ve rüyalarının birer parçası olmağa başlamıştır.

Günlük hayatımızda sükünet ve dinlenmek denilen bu büyüü ilaç artık yalnız talihli bir zümenin malı olabilmektedir.

Büyük şehirlerde her dört kişiden biri geceleri gürültü yüzünden uyuyamamaktadır. Bunun

1967 yılında Almanya'da yapılan bir ankette, gürültü kaynaklarının daha fazla arıtılmasına rağmen kendilerine bu konuda soru sorulandıktan gürültüden müteessir olanlar 14 yıl öncesi ne göre % 9 oranında daha az çıkmıştır.

Bundan, bizim gürültüye yavaş yavaş alıştığımızı ve bu yüzden onunla mücadelenin zama-

esas kaynağı, sokaklardaki trafik gürültüsüdür. Almanya'da bugün bu yüzden geceleri rahat uykuyu görmeyen insanların sayısı 15 milyondur. Gündüzleri ise yapı yerlerinden, endüstri, trafik veya kütle taşıtlarından gelen gürültü yüzünden ıstırap çekenlerin sayısı 30 milyondur.

Sonuç : Gittikçe daha fazla insan gürültü denilen bu «bulaşıcı hastalığın» kurbanı olmaktadır. Bu alandaki araştırmalar daha pek fazla ileri çıkmış değildir. Henüz görünürde elle tutulabilir koruma çareleri yoktur. İnsanlar gerçi zamanla herşeye alışabilirler. Fakat gürültüye alışmaz. Onun yaptığı zararlar pek kolay farkına varılır cinsten değildir, o bilinmeyen bir zehir gibi yavaş yavaş organizmaya girer ve onu öldürür.

nımızın önemli bir problemi olmadığı sonucunu çıkarırlar büyük bir hataya düşmüş olurlar.

Gürültüye alışmak onun zararlı sonuçlarından kurtulmak anlamına gelmez. Bilinçli farkına varma yeteneğimiz gerçi gittikçe azalır, fakat bilinçaltı gürültü duygumuz devamlı olarak avını ka-

Güze yabancı gelen bir sokak hası. Düsseldorf şehrinin şehir planında şehir halkının gece gündüz ruza kaldığı gürültü şiddetli sokak bölgelere göre hesaplanmış ve çizilmiştir. Sonuç, halkın %18'inin için bu gürültü yüzünden teh bir durum olmasıdır. Çizelgedeki kalınlıkları gürültü şiddetini gösterir.

Büyük bir şehrin meydan ve caddelerinde gürültü şiddetli ölçülüyor. Arka planda şehrin içinden geçen bir süper ekspres yolu görülüyor. Burada devamlı trafiğin meydana getirdiği gürültü en sakin zamanlarda bile insanların dayanabilecekleri ölçüyü aşmıştır.

lır. Bunun sonucu da gücümüzün azalması, çalışma yeteneğimizin tükenmesi olur.

İş psikologları deneylerle gürültünün, insanların iş amaçlarından uzaklaştırdığını ispatlamışlardır. Aynı gücü devamlı artırabilmek için ise, aynı gürültü düzeyinin devam ettiği sürece, daha büyük bir irade gerilimiyle çalışmak gerekmektedir ki, bu da insanın daha çabuk ve daha fazla yorulmasına sebep olmaktadır. Dikkat hassası azalmakta, bu yüzden de kazalar artmaktadır.

Gürültü Nedir?

«Gürültünün tanımlanması ve ondan korunulmasıyla ilgili ana ilkeler» adı altında Alman Mühendisler Kurumu tarafından yayınlanan bir bültende gürültü, «şiddetli dolayısıyla iç kulağa zarar veren ses» veya «insanlarda, organizmayı baskı altında tutacak derecede şiddetli vejetatif tepkiler meydana getiren» ya da «subjektif bir bezginlik duygusu meydana getiren» bir sestir.

Ses şiddeti bugün artık eskiden olduğu gibi Phon (fon) ile değil de Decibel ile ölçülür. En şiddetli duyum ve ağır dalgası 150 Decibel'dir. Örneğin; yoldan geçen bir kamyon 80 Desibel'lik bir gürültü yapar, uçmak üzere olan bir jet uçağı 120-145 Desibelle ağır eşliğine varmış demektir.

Gürültü Hasta Yapar

Maden ocaklarında taş veya model endüstrisinde ve daha başka endüstri dallarında çalışan işçilerde oldukça yüksek bir yüzdenin kulaklarının ağır eşittiğini görürüz, bu iç kulaktaki duyma organının zamanla bozulmasından veya hasara uğramasından ileri gelir. Gürültünün bu «aural» etkileri ile ilgili geniş bir literatür vardır.

Fakat kulak dışı, «extra aural» etkilerine gelince, örneğin, gürültünün vejetatif sinir sistemi üzerine ya da kan dolaşımı veya hormon alışverişine olan tesirleri hakkında bilinenler pek fazla değildir.

Almanya'da tanınmış Max Planck Enstitüsünde yapılan deney serileri, uzun süre devam eden gürültülerin kalp, kandolaşımı, metabolizma bozukluklarına deri sıcaklığının düşmesine ve mide salgılarının azalmasına sebep olduğunu ispat etmiştir. Hayvanlar üzerinde yapılan deneylerde ise kan bileşiminde değişiklikler ve kan şekeri düzeninde ayarsızlıklar görülmüştür. Hatta değişik vücut ayarlanmaları yollarından geçerek gürültünün, endirekt damar sertliği ve koroner kalp yetersizliklerinin kötü şekilde etkilendiği tespit edilmiştir. Laboratuvarında yapılan uyku de-

neylerinde, yavaş bir konuşmaya tekabül eden 35 Decibel de bile lüzumlu uyku derinliğinin azaldığı anlaşılmıştır. Bu deneylerin bir sonucu olarak «Alman Gürültüyle Mücadele İş Birliği» yıllarca önce oturma odalarındaki gürültünün 45 Decibel'i ve geceleyin yatak odalarındaki ise 30 Decibel'i geçmemesi gerektiği talebini ortaya atmıştı. Aksi takdirde işten yorgun gelen insanların dinlenmeleri ve geceleri muhtaç oldukları rahat bir uykunun garanti altına alınmasına imkân olmayacaktır.

Korkunç veriler!

Birkaç ay önce, «İş Birliğinin» bu talebini, ki aslında Alman Mühendisler Birliğinin koyduğu prensiplere dayanmaktadır, ne dereceye kadar uygulandığı hakkında bir sondaj yapılmış ve bugünkü yol trafiği karşısında dinlenmek ve gece rahat uyumak diye bir şeyin gerçekten kabul olup olmadığı araştırılmıştır. Stuttgart'taki Teknik Fizik Enstitüsünün ölçü aletleriyle şehrin trafik bakımından en hareketli mahallelerinden birinde gündüz ve gecenin değişik saatlerinde birçok gürültü ölçmeleri yapılmıştır.

Alınan sonuç korkunçtu: 13-15 arası gibi trafik bakımından pek fazla yüklü olmayan bir zamanda bile civardaki bir evde kapalı pencere-lerde devamlı surette ortalama 56 Decibel'lik bir gürültü şiddeti tespit edildi, bu arzu edilen 45 Decibel'den % 25 oranında fazla idi.

Esas trafiğin en şiddetli olduğu 16-18 arasında ise elde edilen değer 64 Decibel olduğu, bu da % 40 daha fazla bir şiddet demektir.

Bu sondaj ölçmeler başka şehirlerde daha uzun zaman ve daha büyük bir sıklıkla uygulanan ölçmelere tamamiyle uymaktadır. Kolonya şehrinde iki yıl süren bir trafik gürültüsü incelemesinde bütün caddelerin % 30 unun gündüzleri sürekli olarak 85 Decibel gösterdikleri meydana çıkmıştır.

Asıl korkunç olan sonuç Stuttgart'da 22-24 arasında alınmıştır. Kapalı pencere-lerde odanın içinde ölçülen ortalama gürültü değeri 48 Decibel'di. Âzamî olması talep edilen 30 Decibel'e nazaran bu, yarıdan fazla yüksekti. Bu bakımdan artık burada yaşayan insanların dinlenmeleri ve gece rahat bir uyku uyumaları bahis konusu olamaz.

Yalnız ne yazık ki gürültü dalgası şehirleri-mizden yeşillik bölgelerine de uzanmaktadır. Bunun sebebi de yanlış yapılan bölge plânlaması-

dir. Arsaların ucuz olması nedeniyle gittikçe daha fazla konut blokları, hastaneler, yaşlılar için bakım ve huzur evleri, şehirlerarası ana trafik yollarının iki tarafına yapılmaktadır. Örneğin Stuttgart'ta kara ekspres yolundan yalnız 100 metre uzaklıkta sosyal konutlar yapılmak üzeredir, oysa daha şimdiden buradan çok daha uzakta oturan konut sakinleri karayollarının cehennemi gürültüsünden şikâyetçidirler.

Bu şekilde plânlanan bir koloniye ait bir evde yapılan ölçmede 85 Decibel gibi zirve değerleri tespit edilmiştir. Sokaktan gelen trafik gürültüsü ile ya doğrudan doğruya gürültü kaynağının kendisinde, ya da kulaklarda mücadele etmek kabildir. İnsanları bu gürültüden korumak için gürültüye karşı izole, gürültüden koruyucu perdeler olduğu gibi, teknik bakımdan trafiği yarmalardan veya tünellerden de geçirmek kabildir. Fakat bütün bunlar ucuz olmayan şeylerdir. Alman İç İşleri Bakanlığının verdiği bilgilere göre böyle bir duvarın bir kilometresi 1.600.000 TL, sına mal olmaktadır. Şehir içindekiler için ise ekspres karayollarında yapılacak böyle bir duvarın hiç bir yararı olmayacaktır. Bir tarafı 3 metre yükseklikte koruyucu bir perdenin ise kilometresi 2.000.000 TL. olacaktır.

Aslına bakılırsa bir taşıtın çalışma müsaadesi alabilmesi için, çalışması sırasında «kimseyi rahatsız etmemesi» şartı vardır.

Bunlar kâğıt üzerinde hoş giden şeylerdir, fakat acaba teknolojinin bugünkü durumunda gürültüyü tamamiyle ortadan kaldırmak veya ekzoz gazlarının verdikleri zararı yok etmeğe imkân var mıdır? Olsa bile bu o kadar yüksek bir maliyete sebep olacaktır ki, bunu kim ödeyebilir?

Sonuç

Gürültü ile hava bugün birinci derecede genel sağlık politikası ile ilgili bir görev ve sosyal bir ödevdir. Zira kanun koyucusunun yanlış bir planlaması ve eksik bir uygulaması trafik gürültüsünü modern bir bulaşıcı hastalık haline sokabilir. İnsan gücünün yorucu bir çalışma gününden sonra tekrar eski düzeyini bulabilmesi ancak tam bir gece istirahati ile kabildir. Oysa böyle tam bir gece istirahati, halkın büyük bir çoğunluğu için artık emniyet altına alınmış birşey değildir. Eğer yakın bir zamanda buna karşı esaslı bir tedbir alınmazsa, hepimiz büyük bir tehlike ile karşı karşıyayız ve «ergeç sağlığını kendi ürünümüz olan tekniğe kurban etmiş olacağız».